

Felvidéki Híradó.

TÁRSADALMI és KÖZMŰVELŐDÉSI HETILAP.

ELŐFIZETÉSI ÁRA:

Egész évre 4 frt. Fél évre 2 frt.
Negyed évre 1 frt.

MEGJELENIK: MINDEN VASARNAP.

A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőségre, hirdetések és előfizetések a kiadóhivatalra czimezve Turocz-Szt.-Mártonba küldendők.
A hivatalos hírdetéseket, kéziratokat pántokig kérjük beküldeni

HIVATALOS HIRDETESEK DÍJA

100 szög 2 frt. ezentúl minden megkezdett szög szónál 50 kralt több.

Közkutatási állapotok

(F) A nevelés és oktatás ügyét napjainkban minden állam elsőrendű tényezőnek ismeri. Ezzel a felfogással tartoznak az államok az általános művelődés előbbre vitellének és a saját jól felfogott érdekeiknek.

Ugyanis általánosságban a nevelés- és oktatásügy nem tekinthető úgy, mint csak egy nép vagy nemzet kiváltsága, különös, szabadalma, hanem az egész emberiség közös tulajdona, együttes feladata. De maga az emberi méltóság is erősen követheti, hogy létrejöjének bizonyos kulturális érdekek, melyek a nyelv, vallás, társadalmi szokások, irott és hagyományokon alapuló törvények által elkülönített nemzeteket az emberiség, hanem minden állam kormányának saját érdekében törekedni kell.

Eddig a fókig, lehet a nevelés és oktatás általános, de ezzel egy or-

szág sem érheti be. Gondoskodniok kellett tehát az államkormányoknak a saját érdekeik megvédéséről, sőt ideális céljai eléréséről is. Ennek az eszmének szüleményei a közoktatási intézkedések azon részletei, melyek a nemzeti nevelést tüzték ki feladatukul.

Nálunk a nemzeti közművelődés és az állami magyarsodás eszközevé csak a XIX. század tette meg az iskolákat. És ha meggondoljuk, hogy ezen századbeli fejlődésünk mennyi akadályt talált utjában, nem csodálható ama rohamos nekiindulás, mely az utóbbi időben leginkább társadalmi téren jutott kifejezésre. Az állam, mint a leghatalmasabb erkölcsi testület, jóformán csak annyiban lépett ki cselekvőleg erre a térre, hogy törvényileg intézkedett — az ország pénzvisszonyai arányában — állami közpiskolák létesítéséről, s a mennyiben ezt nem teheti, magának tartotta fenn a felügyeleti jogot. E mellett élhezte a meglévő iskolák nemzetiségi inspirációját, s csupán azt kötötte ki, hogy ezekben a magyar nyelv tanításának néhány órában, mint fakultatív tanterv.

Mindezen intézkedések — el kell ismernünk — igen mérsékeltlen, te-

kinettel ide is, oda is, oldották meg a kérdést. S mégis, mit észlelünk?

Azt, hogy az állami felügyelet nem elegendő a nemzeti közművelődés és az egyéni érdekek karöltve járó magyarsodás megteremtéséhez. Azok, kiknek örülnök kellene a kormányknak nagyon is szabadelvű eljárása felett, titkon és nyíltan haragudnak, szidják az imént említett felszabadult elvű intézkedést. Abbas a táborban, mely elégedetlen a magyar kormány intézkedéseivel és törvényeivel, a legelkeseredettebb ellenszennyvel, a legelkeseredettebb ellenszennyvel, a legelkeseredettebb ellenszennyvel uralkodik minden iránt, mi a magyar közművelődés szolgálatában áll. Az állam által fenntartott vagy segélyezett iskolák a nép szemében úgy vannak feltüntetve, mint a vallás és nemzetiségi ellenségei, a hol a fiatalok erkölcsi nevelésére semmi gondot nem fordítanak. Voltaképpen pedig ezen érdeteken pontra való rámutatás álarc a nemzetiségi tendenciák leplezetésére.

A vallás- és közoktatásügyi miniszternek a napokban kibocsátott jelentése az 1888-9 tanévről, nagyon érthetően mutatja a két fél, t. i. a magyar állam és a nemzetiségek magatartását tanügyi dolgokban.

Az állam még mindeddig nem

vonta be az iskolákat a magyar nemzet szolgálatába. Szabadelvű törvényeink megengedik — a mi semmi más államban nincs — a magyar közpiskolák mellett a német, román és szerb gimnáziumok és realiskolák a magyarokkal való versenyzését. Vagyis, midőn a magyar közpiskolák a nemzeti intelligenciát nevelik a jövő évtizedek számára, addig amazok minden áron oda törekednek, hogy a kezükre bízott hasznavehető emberanyagot oly állapotban tartsák meg, hogy belőle egy felnőttök szellemű, a szabadság élvezetére képtelen generációt neveljenek.

A miniszteri jelentés szerint a közpiskolák tanulói közül 1305 nem tud magyarul. Ez azonban még hagyján volna a közpiskolákba járó 40.600 tanuló nagy számával összehasonlítva! De hányan lehetnek azok, kik valamennyire megtanulták ugyan a magyar nyelvet, de a beléjük csepegtetett elveknél fogva hasznavehető honpolgárok alig lesznek? Nem lesznek-e ezekből is majd nemzetiségi politikusok, ha a társadalmi szereplésnek ideje elérkezik? Nem lesz-e a két ellentétes nevelés folytán még inkább különválasztva a haza érte-

TÁRCA.

Hunyadi Mátyás emléke.

Éltem volna Mátyás idejében,
A hollos királynak oldalán:
Nagy mult almain ringatva, népem
Leleküsné most lantom dalán.

Kibetűznék régi pergamenről
Hű tudósok büszke énekem' —
S mint, ha mélység fölvert szá vendül,
Szállna szét a hang a völgyeken.

És vízhangra kelléné a bércezt
És a kunyhót és a palotát;
S a mit Mátyás korszora érzett,
Milliók saivén harsogna át.

A mesés kor fénye föllobogna . . .
S míg emelné lelkét dal, zene:
Hős Mátyás alakján andalogna
Nemzetemnek csillogó szeme.

Nem szunnyadna kapcsos Korvinakban
Eltemetve a csodás idő, —
Szent babérja lenne, mely csodáltnan
Századokról századokra nő . . .

De hiába! . . . Álom ez, csak álom!
Mert ma élék, késő unoka.
A vízhangot mindhiába várom;
Sirhatok, — siket kor dalnok.

Sirhatok, — jeleknek elmúlásán,
Bolygva, néma éjben, egyedül;
Nemzedékek estűg önzése lázán,
Ős dicsőségért ma nem hevül.

Mátyás éve nyomtalan' lepergett,
Fényes ábránd kora sirba hullt . . .
Egy-két almodó poéta-leiket
Ílhettét rajongóvá a mult.

Szürke könyvmoly s árva költő gondolt
És sóhajtott egyet róla tán;
De az ország néma és rideg volt,
Mint sötét éj villámütés után.

A kialvó fáklya legutolsó
Szikrafénye már az én dalom . . .
Sorsom: a búsan, feledeve ömlő
Szent romokkal összeomlanom.

Rudnyánszky Gyula.

Az elvesztett boldogság.

(Novelle.)

Írta: Porcsalmy Gyula.

Hűvös, zord őszi idő van, az eső fagyos cseppekben hull alá s jégesapokat képez a fák galyán, a mik a szél zaklatására nagy zörgést, csapkodást idéznek elő.

Olyan szomorú az idő, mint az a temetés ott a nagy akácokkal benőtt temetőben, a melybe épen most hoztak egy új lakót.

Nagy község veszi körül a melyre ázott sirt; mégis oly nagy csend van, mintha nem is élők lennének itt a holtak felett. A csendet csak egy-egy feltörő zokogás szakítja meg és a koporsót a halottas kocsiról leemelő gyöngye zaja.

Egy közeli sírdombon két ifju állt karöltve. Az egyik sugar, magas tereztű szöke fiatal férfi, a másik alacsonyabb, köpcösebb tereztű bíró barna, élénk tekintetű fiatal ember. Ugy látszik, nem igen hatja meg a szomorú tény, vizsga szemekkel nézi a sír körül állókat; míg társa merően néz oda, hol azt a fekete koporsót eresztik le a halottak csendes birodalmába s részvétlenül nézi azt a fekete gyászruhás fiatal leánykát, ki zokogva nézi, mint veszik el örökre tőle mindenét — édes anyját!

Barátja, — a barna férfi, észrevette a szöke ifju meghatótságát s el akarta vinni onnan. — Jer, menjünk innen, vigább helyre, a hol nem búsulnak.

Az nem mozdult, oda sem figyelt a beszédre, hanem folyton azt a gyászruhás alakot nézte az egész ima alatt.

— Kicsoda ő? — kérde szüga barátjától.

— Lombosy Elza — lón a válasz — a

kit temetnek, az pedig édes anyja; apja rég elhalt. Most már nincs senkije egy távoli rokon-nénjén kívül . . .

A szöke ifju arra még bánatosabb lett s tekintetét ismét merően a leányra szegte.

Be lett végezve a végső ima is s a koporsó átadatott a halál csendes országának. A sirások kezdtek betemetni a sirt; s a behányt föld hatalmas dübögést okozott a koporsó deszkáira.

— Anyám, jó anyám, ne hagyj el! — sikolta a gyászruhás leányka, mikor a rettenetes dübögést meghallotta; s lábai inogni kezdtek . . .

A szöke fiatal ember hirtelen kirántá karját barátjától s gyorsan ott termett a leányka mellett s karjaiba fogta föl s a közel álló kocsizot vitte s fölsógát . . .

A leányka hirtelen magához tért s egy hálás tekintettel jutalmazá ismeretlen lovagját s néjével eltávozott, szívében feldúlt nyugalmát, megsemmisült boldogságát vive magával.

Bent a városban, Banosházán, elegáns külsejű s elegáns berendezésű házban vagyunk. A csinnal berendezett dolgozó szobában két ifju ereget hatalmas füstfellegeket finom szivarjaikból s a lobogó kandalló mellett kényelmesen ülnek foteleikben.

— Ugyan, ugyan édes barátom, mi lelt téged ma délután, a temetés óta, hogy oly szomorú vagy? Még csak ma jöttél hozzá oly messziről s így sok idő után s már is azt kell tapasztalnom, hogy rosszul töltöd idődet nálam.

Ezt az a köpezős, barna fiatal férfi, kit a temetésnél láttunk — s ki nem más, mint Banosi Tamás banosházi birtokos — intézte barátjához, a szöke ifjuhoz, kivel szintén a temetésnél találkoztunk.

— Nem mondhatom, hogy panaszom lenne, de igazán szölvá, megvallom, hogy az a szegény leányka kezd érdekelni — válszóla a szöke ifju.

— Éjh, vesd ki a fejedből, az ilyen dolog csak nyugtalanságot okoz. Látom, szerelmes kezdesz lenni, lásd én sohasean voltam. meg is vagyok baj nélkül.

Ezzel felült s szivarját eldobta.

— Jer, menjünk a vendéglőbe — szóla koczni — folytatta.

— Ha megengeded barátom, hogy én, mint vendég intézkedjem, én azt óhajtanám hogy menjünk ki a temetőbe. Ma halottak estéje, a mulandóság gyásznapja van, nézzünk ki. Tudom, kivilágtották a sírokat.

— Kedvedért megteszem — lón az egyszerű válasz.

Emlékezzünk meg a meghaltakról;
Ott, a holtak csendes birodalmában egyenlőség van . . . Ott nincs gazdagság, szegénység; jólét és nyomor; hatalom és szolgaság; ur és szolga; szépség és rúttság; fiatalosság és aggasság . . . Ott mindnyájan egyenlők vagyunk,

Csak az emlékezet beszél a meghaltakról, a halál csendes birodalmának lakóiról . . . Ha ez sem lenne, akkor a földön mi kötne össze szület gyermekkel, rokonnal rokonnal . . .

A halottak emlékezetén ez az egy nap . . . Ha máskor a világi gondok, az anyagiágért való küzdelem elragad és békít ki s nem gondol vissza szerteire, e napon, ez estén levettek minden földit s elhunyt kedveseiket zér lélekben s fölkeresi sírjaikat, hogy egy-egy imát röpítsen értük a mindenhát trónja elé — nyugalmaért, pihenésükért.

Azok a kis égő gyertyák ott a sírhantokon: azok mind az emberi életet, az alulnyugvók elmúlt sorsát jelképezik. Világitnak, lobognak, mint az élet lángja; majd elfogynak, mint az életerő az emberekből s kialszik a láng: itt az anyag megsemmisülése; de ha megsemmisült is a gyertyácska eddigi alakjában előtűnik, de mégis megvan, elszállt, előtűnik láthatatlan alakban.

Igy az ember is megsemmisült testi alakjában, de föltámad lelkében . . .

misége, a mi már most is alig állpethető válaszfalakkal van elkülönítve? Valóban igaz van Bekics Gusz-táv jeles publicistáinknak, midőn a napokban megjelent könyvében ezeket mondja: »Nem tűrhetünk meg sem a szabadság, sem a vallási vagy politikai önkormányzat ürügye alatt semmiféle új intézményt, melynek leple alatt a magyar nemzeti állam ellen titkos harcot lehet folytatni.«

Van azonban sok oly adat felelőtlenség, mi hazafias aggodalmunkat lecsillapíthatja. Ilyen mindjárt azon körülmény, hogy a magyar középiskolai tanárok hazafias szelleme és magán- a tanuló ifjúságnak magyar nemzeti lelkesedése paralizálni fogja az ellentétes törekvéseket. A magyar közép iskolákba járó 11.000 nem magyar nyelvű ifju közül a legtöbb megmagyarosodik. Az is megnyugtató momentum, hogy a magyar lakosságban van meg legnagyobb mértékben az előszeretettel a középüveltség megszerzéséhez.

Igy tehát a mai viszonyok mellett is biztosítva van Magyarország kulturájának magyar jellege. Hisszük, reméljük ezen kívül, hogy még azon esetben is, ha Bekics gondolatai most még csupán a pium desiderium szerepét viszik, a magyarságnak erős vonzó ereje hatással éreztetni fogja a középiskolákon. Végül pedig a senkit nem sértő magyar kultúra általánosság teszi azt a felfogást, hogy: a nemzetiségi középiskoláknak a magyar állam területén nincs jogosultságuk.

Az országos tanítói gyűlésék.

A XIX-dik századot épp annyi joggal elnevezhetni az országos századának, mint a hogy a 6-és villamoság századának nevezik. Mert nincs az élet viszonyai között egy tényező sem, a mely a maga erőt öszszegyűjteni, egybefoglalni nem iparkodott volna, hogy aztán annál határozottabban nyilatkozhassék, hogy az emberiség általános nagy céljának, t. i. a földi, anyagi és szel-

lemi jövé előmozdításában minél kiválóbb szolgálatot tessen. — Egyes, habár még oly kiváló erők is, magokban vajmi keveset lendíthetnek az általános jólétnél, mivelhogy a szellemi és anyagi erők együttes nyilatkozása sokkal biztosabban, sokkal gyorsabban elvezet a célhoz, melyet mielőbb megvalósítva látni óhajunk — Egyes erők eltörpülnek az egyesüléstől, vagyis jobban mondva: az egyesülésben rejlik az erő. Ezt mondta mostani vallás- és közoktatási miniszterünk is egy tanító küldöttségnek.

A mult századok óriási alakjai épp azért lettek oly óriások, mert egyedül állva magokban harcoltak elvékért és eszmékért, s a sikert, melyet elértek, csak in a magok kitarthatásának, elvűhűségének köszönhették. Összevörösésre, egyesülésre az erők nem érezték magokban hajlamot. — Nem így van az napjainkban. Ma már, hála a jó Istennek! — minden erő érvényesülni iparkodik s részt követel magának az emberiség nagy munkájából, melyet haladásnak nevezünk. — Hiába is sopánkodnak egyes kishitű lelkek gyalázván a jelemt, magasztalván a multat, mert századunk többet tett, mint az előbbeni századok együttesen; mert nem meddő korszak az, melyet élünk, ellenkezőleg nagy és nemes tettek szűljö s habár akadnak is önző, rideg emberek mégis a humánus gondolkodás, a nemesebb érület bélyegét viselik magukon összes intézményeink. — Igaz, hogy látszólag igen sokszor hiányzik az eszme, mely nemesebb tartalmat kölcsönöz eszlekedeteinknek, mégis kulturális, emberbaráti intézményeink eszaki eszmék útján keltezhettek s azok az erők melyek ez intézményeket létesítettek eszméktől mozgatta működtek csak.

Avagy tagadhatni-e, hogy az egyletek eszmék megtestesülését jelentik? Hát nincs-e eszme a »Vörös kereszt együletben? avagy a »Felvidéki és Erdélyi magyar közművelődési Együletben? Ott van a »Magyar tudományos Akadémia a »Történelmi Társulat! — ott vannak a régészeti, anthropologiai, ethnografiai, földrajzi társulatok; ott a különféle iparegyületek, takarékpénztárak stb. Bizony mindezek az eszmék képviselői s eszmei élet tartamáról tudunkodnak. De hány ilyen egylet van, melyet megnevezni feleslegesen tartottam és hány egylet fog még egyet csak ezentúl keletkezni? Az alkotmányos élet a szabadság egyedül ked-

veznek az egyesületeknek. Innen van az hogy az absolutisztikus országban kevés az egyleti élet és hogy minálunk is alkotmányos visszaszerzése előtt csak kevés egylet létezett. — Ugyazólván összes nevezetes egyleteink az alkotmányos korszakban keletkeztek. — Így keletkeztek az 1868-iki 38. t. c. alapján a tanítóegyletek is.

Valljuk be az igazat, hogy ha van cél, mely az erők összpontosítását igényli, mely az erők egyöntetű működését igazolja, úgy az a jövő nemzedék, az ifjúság nevelése és oktatása. — Így fogta fel ezt a boldog emlekeztető és halhatatlan érdemű köröktatási miniszterünk, báró Eötvös József, ki a hivatali törvényekben a tanítókat egyletek alkutására kötelezte.

En nem habozom kimondani, hogy azt a kiemelkedést a tanítói karnak az előbbeni századok alacsony és nem méltó állapotából egyenesen a tanítóegyleteknek, az egyleti életnek tulajdonítom. Az által, hogy a tanító egyleti gyűléseiken összejöttek, itt gondolataikat, nézeteiket kicserélték, egymást oktatták, egyszerűre, mintegy varázslásra kezdett a régi kiadású tanítókór leperegni az elfogultság, egyoldalúság a nembánomtság s a képzettség vezető befolyása folytán új vér vezetett a tanítóvilág elalélt testébe. — Lehet-e a tanítói szervezetről szó az alkotmányos aera előtt? De lehet-e szó kérdem, paedagogiáról, paedagogiai nevelésről, tudományról az alkotmányos visszaszerzése előtt?

Az alkotmányos élet megteremtette az egyesületi életet, megteremtette a tanítóegyleteket is s ezek megteremtették a paedagogiai eszmélykedést, megteremtették magukat a magyarországi paedagogiát.

Azonban csakhamar elégtelen eszöknek bizonyodtak az egyes tanítóegyletek. A nemzet aspiráció magasabb gondolatokról keresett és folyton keresnek, minek folytán előállott a szüksége annak, hogy Magyarország tanítószaga országos gyűlésre jöjjön össze, s itt mondja el a nézeteit a jövő nemzedék jobb, célszerűbb nevelését illetőleg.

A korán elhunyt férfiak: Molnár Aladár és Mayer Miksa voltak azok, a kik a tanító országos gyűlést legelőbb hozták tervbe a »Néptanítók Lapja« hasábjain s azontúl is fáradszántul cikkeztek az ügy érdekében, s előkészítéssel az összejövetelt. Az ország kíváncsian várta a tanítók országos gyűlé-

sét és voltak sokan, kik aggodalommal néztek a gyűlés elé, félték, hogy a tanítók neveltségesség fogják magokat tenni az ország előtt, mert kétkeltek a tanítók higgadtaságában, kétkeltek a tanítók képzettségében hogy képesek volnának komoly, fontos dolgokról komolyan tanácskozni. Voltak olyanok is, a kik gúnyval fogadták a gondolatot hogy a tanítók országos összejövetelt tartsanak, mert azt hitték, hogy szegény ségők azt meg nem engedni s nagyon nyomorúságos képet fog mutatni összejövetelük.

Ámde úgy a kishitűek, valamint a gúnyolódók is csodáltak, a terv gyors lépésekben közeledett megvalósulásához. Végre valósult is.

(Folytatása következik.)

Lapszemle.

A »Národnie Noviny« f. é. november hó 4-iki számában következő vezércikk jelent meg

A községi iskola magyarosítása cím alatt. Hagyjuk el a politikai kérdéseket, s minden bonyolodást a nagytűri politikának, és lépünk a községi iskolába, akar min járja a szlaskói Schwandner-félebe. Ne választjuk azonban a püspök úr bérnális utáni idejét, mert akkor csak pár gyereket találok ott, s azok is örömteljes arcuak az ünnepegy befolyása alatt s jó öltözöttek.

Pestalozzinak midőn az iskola küszöbét átlépte azon szokása volt, hogy tanulóit így üdvözölte: »Isten hozott beneteket, miniszterek, királyi tanácsosok, lumpok, hazugok, akasztanivalók.« Schwandner úr ezt nem ismélhetné iskolájában a így kellene ezt tennie: »Isten hozott libasztárokat, csikók, páztorokat, béresek, koszorok, tehenesek, tutajosok, fávágók, szénégetők, napzsamosok, földmívelők, korhelyek, hazugok, éhenkórások, rongyosok.«

Mit jelent ez? Ez azt jelenti, hogy községi iskoláink, tanítóink, papjaink feladata községeink részére becsületet, értelmes, tisztességes, istenfélő józan páztorokat, béresek, szolgálókat, tutajosokat, napzsamosokat stb. nevelni úgy mint Pestalozsi nevelt iskolájában a jövő részére, tisztviselőket, intelligentiát.

e vidékhez közt, hogy ismét itt van. — A gyzáruháas leányka, a kis Eliza elpi-rult s zavartan fordult félre, mikor az ifjakat megpillantá.

Bánosi bemutatá barátját a jelenlevőknek: Van szerencsem bemutatni Csengery Oszkár barátomat, hivatalnok Rózsaházán... Most már a kis gyzáruháas leány is megtudta, hogy ki az ő ismeretlen ismeretlenje. Megtörtént a kölcsönös bemutatás.

Csakhamar megtörtént az ismerkedés s a bánosházi kedves lánykák arra kérétek Csengeryt, — mint a leánykák szokták az unjon bemutatott fiatal embert kísérteni — hogy daloljon egy Rózsaházán termelt új dalt.

— Ujjal nem szolgálhatok — ion az udvarias válasz — de dalolhatok egy régit, a mi nagyon jó is.

Főlkérték, hogy daloljon hát egy régi dalt.

Csengery nem késett az ő szép bariton hangján érzelemteljesen eldalolni: »Temetőben láttalak meg legelőbb, Mikor azt a jó anyádat temették. Ugy néztél ki fekete gyzás ruhában, Mint lilium síru erdő árnyában.« Mindenki meglepett, cibuvót a dal, mely csend lett elhangzása után. Érzelemből lett dalolva, — tett is hatást.

A dal után általános csendet egy lassu zokogás zavarta meg.

A jelenlevők egymásra néztek. Hízen az nem csoda, ha valaki e bánatos hangokra sírni kezd...

A kis gyzáruháas leányka, Lombosy Eliza zokogott; arcát kezei közé temette s fotejja karjára dőve.

A leányt szívéen találta e dal.

Megdobbert mindenki, majd vigasztalni kezdtek... Szegény arva leányka... A jelenet különösen megdobberté Csengeryt, ő nem ilyen hatást várta a dalnak. Nem volt többé a társaságban senkinek

sem jó kedve... A leányka szomorkodott... Csengery halligatag lett... A társág hangulata is erőszakolt, mint szokott lenni, ha egy vig társaságban csak egy szomorú arcot is látnak s tudják azt — miért az szomorú... De itt nem tudtak mindent... A fiatalok csakhamar eltávoztak.

— Elrontottál egy jó eszmétet az érzélgős notáddal mondá haza térőkben Bánosi halligatag barátjának.

... Ezután nem sokára, még a tél folyamán Bánosi Tamás külföldre, a déli tartományokba utazott üdülés végett. Távolléte idejére barátját: Csengery Oszkár kérté meg, hogy vezesse gazdálkodásár, épen úgy, mintha a sajátja lenne. Csengery készsége teljesítette barátja kíváncsagat... Vami úgy vonzotta e vidékhez.

Sok, sok idő mult el, hetek, hónapok... Ismét halottak esteje van.

Bánosi hazaérkezett külföldi utjából. Lakásán nem talált senkit, házigondviselőjén kívül.

Dolgozó szobájába ment s világot gyujtatott a szobában uralkodó félhomály elűzésére.

Iráasztalan egy kinyitott kis könyvet talált, egy naplót, a Csengeryt. A kinyitott lapra irottakat olvasni kezdte, úgy látszik, hogy még aznap írta Csengery.

Ott pedig ezek voltak írva kusztált vonásokkal:

188... nov. 2-ik.
»Elérkezett ismét ez a kis gyásznap, mely valaha üdvöt is adott, de kevés időre... Az a dal közelbe hozott bennünket; ő megértett. Ezután eljártam hozzájuk — őt vigasztalgtatni. Csakugyan az enyém lett ő, addig vigasztalgtattam. Szomorú napon látam meg, szomorú volt megismerkedésünk, ily gyzás volt esküvőnk is... Hiába kértem, rimázkodtam, hogy ne emészsze ma-

A bánsházi temetőben egy frissen hantolt sír előtt térdel egy gyzásba öltözött, halvány arcú leányka... A kis gyertyák oly gyenge fényvel égnek... A leány nem ügyel máséle, az uton jövő-menőkre a többi sírnál foglalkozókra... imába van merülve... hiszen még csak ma temették abba a sírba, ma zárta el örökre előle az a sírdomb édes jó anyját, e földön egyedül mindenét.

Hosszasan imádkozik... majd imáit véggezve hangosan felzokog, kezeivel atkucsolja anyja sírját.

— Itt hagyta, miért nem vittél magaddal... ki lesz gyamolóm?... zokoga a leányka.

— A jó isten, meg én! — mondá egy bánatos, rezgő férfi hang... A leány fölriadt, hátranézett. A szöke útjut látta maga mellett, ki ma a sírnál kocsijához segíté. Nem vette észre hogy régötte lesi ott imáját...

A leány zavarba jött, az ifju még inkább s csakhamar magával ragadta az uton járó kelő emberaradát s eltunt a leány elől.

Tél van, december közepén vagyunk. Ilyenkor bent a szobában tölti az idejét az ember s hacsak nem kénytelen vele, nem igen veszi igénybe a szabad természet élvezését...

Bánosházán Kókuti Gábor birtokos házában szép társaság gyűlt össze, egy kora délután. Ott volt a halvány arcú, mely gyzásba öltözött leányka is, kivel másfél hóval elélt találkoztunk... Még többi szép tarsnői nyvan csacsognak, ő halligatag maradt... Hogyan is lehetne kedve egy szegény arvának?

Egyszer csak nyílik az ajtó s rajta két fiatal lép be. Mindnyájan oda néztek a szobában levők.

Bánosi Tamás volt vendégbarátjával, a sröke ifjuval, kit valami — úgy látszik —

Ha ezekből nem neveltetnek istenfélő földműveket, s tudósok, lumpokká, korhelyekké akasztófára valókká lesznek.

A mi községi iskolánk nem keleti akadémiák. Ezekben nem neveltetnek sem diplomát, sem ügyvédet. Ha ezer községi iskolából egy két gyermek meg a gyermeisümből csak kivételnek. Községi iskolánk a községi lakosság, a tót földművesek tulajdona. Véres verejtékkel kell ezeknek a pénzt megszerezniük, melylyel fedezik a tanító fizetését, s gyermekeik nyomorult öltözékét. A községi népiskola feladata a földműves osztály fenntartása, megvédése egészségének a lélek és test épségének, ételmének, vagyonosodásának s erkölcsének, mely alapja az államnak.

Pedagógikus bűn, bűn az állammal szemben ellojni a néptől ezen iskolát és átadni a politikai utópátnak; bűn kidobni ezen iskolából a nép érdekeit egy politikai párt kedvéért, bűn felállítani fölülvét az idegen nyelvre az anyanyelven szemben való tanítást, elkábítani a gyermekeket azon idegen nyelvel, melyet nem értenek, s melyet a földművesek soha beszélni nem fognak.

Pedagógiai bűn a gyermekkel szemben, a földműveléssel szemben tanítani a népiszkolában szamolni, tanítani földrajzt stb. idegen nyelven, vagy tanítani idegen nyelvet a számtan segítségével. Ostobaság ez ellen azt hozni fel, hogy a gyerekek a számtant és földrajzt felmondják tót nyelven is, melyet előbb magyarul eldaráltak. Mert az értelem fejlődése, az itélő képességet nem szabad az emlékezetnek alá rendelni. Ha a törvény paragrafusát következten kell a népiszkolában tanítani a magyar nyelvet, ezt csak mint nyelvtant szabad tanítani, bizonyos meghatározott órában s nem szabad uralkodnia az egész tanrend felett mint minden tantárgy legfőbb célja. A tót gyermek hat éves iskolázása után, ha megis tanulna valami nem ismert mesterséges utban magyarul, nem volna értelmeleg jobban kifejődvé mint a szegedi 4—5 éves gyerek.

Volt e már Schwandner ur télen saját iskolájában? Láttá azokat a fagyos, ekény-szeredett, rongyoskába bújtatott, ceetes levesen vagy krumpin tartott gyermek alakokat? Ezek mindnyája csak béres, napzamos lesz, alig egy pár gazda, szolgáló, s a batyu alatt görnyedő vén anyóknak.

Sok faluban ezen gyermekek szülei fűlő adósi a zsidónak és takarékpénztárnak. Vannak gazdák, kiknek sem marhájuk, sem aprómárhájuk nincs. Minden a zsidó. Ettől kapnak ápolásba borjúkat, apró marhát kamat felszámítása mellett s minden haszon a zsidó zsebébe megy. Minden község évenként a zsidónak ipálnika fejében 2—3000 forintot fizet, hogy ez gyermekeiből ügyvédek nevelhessen, kik hivatala lesznek elbuzított gyermekek felett uralkodni, mint nagyszágos urak: (NB. Butáknak maradnak ezek kedves Schwandner ur akkor is, ha valami csodával határos módon megértik a magyar idezést vagy végzést.)

Most pedig Schwandner uram! Képzeld el, hogy Cseh, Német-, Francia- és Angolország legtekintélyesebb tanfőiraiból összeállított nemzetközi bizottság jön, s hogy p. o. Komenský és Pestalozzi siraikból feltámadtak, s eljöttek azon községébe, s látják, hogy aiskolából járó gyermekek, — kiknek egész fizikai s erkölcsi élete csupán a garmvölgyi község határai közté van szorítva, miután az állam érdeke, hogy ott is lakjanak emberek — miut jövendőbeli napzamosok s földművesek 6-tól 12 évig kizinatnak a tanítóval együtt csak azért, hogy pár szót és frazist tanuljanak idegen nyelven, hogy szamoljanak magyaron, hogy szajkózzák a földrajzot történelmet és ezt mind csak azért, hogy ha majd egyszer meglátogtja a stolgabíró vagy tanfelügyelő ezen iskolát, hogy ezek részére pár pillanattal öröm szerentessek a tót papagájok által; ha látnók, hogy szaladgál ezen iskolákba a stolgabíró, alispán, főispán, iskolatölgató, kir. és egyházi iskola felügyelő, s valamennyinek főgondja az, tudnak-e ezen gyermekek velük magyarul beszélni. Mit gondol Schwandner uram, mily itéletet mondanának ezek felett Komenský és Pestalozzi stb? Mily véleményt mondana azon nemzetközi bizottság ezen iskolai felügyelő pedagógiai képzettségéről? Azt mondanák ezen emberek: bolondok! Nem tudják mi célja, mi feladata, mily hivatása van a nép iskolának.

Azt mondanák bohóság a jövőbeli földműveket, a földrajzt, történelmet és számtanra tanítani a magyar nyelven. Azt mondanák az idegen nyelvet csak nyelvtanból lehet tanítani az anyanyelv segítségével, nem lehet királyofija meg a számtannak is. Azt mondanák a tót tanítókat kétszer akkora fizetéssel kell hogy kapjanak, mert tisztette több a dolguk.

S ha ezen bizottság a püspököt méltóságos ragyogó állásában, mint az apostolok utódját, a szent egyház fejét látna a püspök urat végei járnai ezen iskolákat a mint magyar nyelven kikérdezi a számtant, földrajzt, történelmet; a mint a jövőbeli földműveseknek, béreseknek, napzamosoknak, tutajosoknak szívüköz beszél, hogy az Isten szerelméért tanuljanak magyarul; ha látna ezen bizottság mily örömpresé arccal állt ott az apostolok utódja, ha a tót gyerekek ajkáról hallja a zengetes magyar nyelvet, ugyan mit mondana? Azt mondaná: Püspök ur! Ön tán érti a politikát de nem a pedagógiát.

(Folytatás következik.)

A HET TÖRTÉNETE.

Tekintettel ama körülményre, hogy Magyarország a földműveléssel kapcsolatos kérdéseknek szociális és gazdasági oldala van és viszont a szociális és gazdasági kérdéseknek jogi, adminisztratív és pénzügyi intézkedések felelnek meg; általános érdeklődéssel várta az ország a földművelési t. árc. költségvetésének tárgyalását. E t. árc. általános tárgyalása három napot vett igénybe. Kiemelésre érdemes a többi között a B e t h l e n A n d r á s földművelési miniszter által megtartott programbeszéd, melyből adjuk a következőket: A törvényhozás által megoldandó kérdések közül legfontosabb a mezőrendéségi törvény és ezt más, szintén fontos adminisztratív reformmal a képviselőház elé fogja terjeszteni. A mezőrendési törvény főbb elvei a földirtott szabad használatát s az intenzív földművelés lehetővé tétele. A mezőrendési törvény főbb elvei a földirtott szabad használatát s az intenzív földművelés lehetővé tétele. A törvényhatóságok fel lesznek ruházva szabályrendelettel joggal, melyek után aztán nemcsak az ország különböző viszonyainak, hanem a vidék fejlettségi fokainak megfelelő szabályrendeleteket alkothatnak. Igen fontos a telepítés, és reméli, hogy Magyarország pénzügyi viszonyainak javulása lehetővé fogja tenni a nagy mervő tevékenységet. A telepítés ügye, kapcsolatos a filoxera elleni védelemmel a mennyiben a kopár homokterületeken lehetséges lesz virágzó községeket létesíteni. Még ez évben lehetséges lesz gyakorlati tevékenységet kifejteni, még pedig két ponton. Először a Balaton mentén, másodsor a haza déli vidékén az ugynevezett delibálti homoktengeren, a mely 40,000 hold, s a hol már kezdetét vette a telepítés. Igen fontos ága még a közgazdaságnak, a gyümölcstermelés és a baromfitenyésztés, melyeket sokkal jövedelmezőbbek lehet tenni és ez irányban meg is van a szükséges intézkedések. Az állategészségügyi fejlesztése céljából, az állatorvosi intézményt államosítani fogja. A műborra nézve kijelentette, hogy belföldön a gyártást el kell tiltani, a külföldön védőjegyekkel kell borainkat megvédelmezni. Herma Ottó szükségesnek tartja, hogy Magyarország a reális gazdasági ismeretek terjedjenek Élisen kikel az ellen, hogy nálunk, az államtól várnak mindent, az egyesek és a társadalom; ezért pusztít a filoxera is. Az államtól nem lehet okólni, hanem a szülőföldjüdonosokat, kik maguk semmit sem tesznek. Követendő példaképpen felhozza Szeugsárdot, mely saját erejéből irtotta ki a filoxerát. A műborgyártás kérdésében szerinte az lenne a helyes megoldás, hogy a ki bort gyárt és abban nem foglaltatik egész ség elleni ártalmas szer, és becsületesen kirja az üvegre, hogy az a bor gyártva van akkor csak a vevőtől függ, hogy azt megvegye-e vagy nem; de ha az iratík rá, hogy tokaji bor, az csaisá, a melyre néve már ma is intézkedik a büntető törvény.

A k ö z o k t a t á s u g y i t á r c a k ö l t s e g v e t e s e z z e l k e r e s z t e l e s i v i t á l k e z d ő s t.

dött. E kérdésben a kormány álláspontja ez: az 1868. LIII. t. c. módosítását nem szándékozik előterjesztani; ha a szükség úgy hozza magával, a polgári anyakönyvezés be fog hozatni. A kormány azon nézetben van, hogy az anyakönyvek vezetése oly polgári funkció és oly szükséges melyre nézve a törvényhozásnak joga és kötelessége meghatározni, hogy az miként történjék H o r v á t Boldizsár rövid időre megállította remek beszédével a vitát, de folytatótatást nem tette fölöslegessé. Beszédének magva az: Az elkeresztelésből származott konfliktusnak oka sem a rendelkezés, sem a törvényekben nem foglaltatik, hanem foglaltatik a katolikus egyház dogmatikus felfogásában, hogy a gyermek, a kit katolikus pap keresztel meg: katolikus. Szerinte a veszedelmes konfliktus elhárítására három módozat merült fel: az egyik a rendelet visszavonása. De — ugymond ez lehetetlen. A második módozat: újabb alkudozás a klerussal. Ez sem vezetne eredményre. A harmadik mód: szülők joga. Es ez ismét egyenlőségbe vezetne a férj és feleség között. De van egy mód és ez: elrendelni az általános polgári anyakönyvek behozatalt és azok vezetését kizárólag állami közegekre bízni.

H I R E I N K.

A mai felolvasó est, mely az állami polgármiskola nagyertermében az alumneum javára 50 kr. belépti díjjal tartatik, előre láthatólag igen sikerült lesz. A nagyon élvezetesnek ígérkező műsort valószínűleg már csak a jótékony célra való tekintettel is nagyon sokan fogják végig hallgatni.

A ruttkai rkath. templom megnyitása december hó 4-én történik; a megnyitással járó ünnepekkel megállapítása végett holnap népes értekezletet tartanak Ruttkán.

Jurista bal. Jövő január hó 10-én jurista bal fog Besztercebányán tartani, mely az előkészületeket tekintetbe véve, föltötte fényesen ígérkezik. Külön bizottság alakult e célból, melynek elnöke: Boiemann Lajos törvényeszi sinök. A meghívottak már legközelebb szetküldik.

Tűz volt a mult kedden este 8 órákor Diréken; két gazda ember csötrje egett porrá a benne lévő gabonával s takarmánnyal együtt. A kár tetemes, mert semmijök nem volt biztosítva.

Agyonverték. A mult héten Mosócón kétszer is támadt tűz, melyet a község lakosajuyfogadásnak tartottak ténynei Kollár János odaválónyugtalan verü izgaga embert nemcsak gyanúsították, de vadolták is; mint-hogy azonban a megejtett vizsgálat alkalmával semmit nem bizonyíthatnak ellen Kollár szabadon eresztett. A felháborodott nép aztán úgy szoigaltattott magának igazságot, hogy kedden reggelre Kollár Jánost ott találták Mosoc fútcájban agyonra veve. Hogy kik voltak a tettesek? A vizsgálat eddig nem tudta megállapítani s amennyire a nép összetart, valószínű, hogy soha nem is lesz megállapítható.

Iskolai ünnepek. A besztercebányai állami felsőbb leányiskola tanártestülete e hó 19-én. O Felsőge a királyné legmagasabb névnapja alkalmából iskolai ünneppet rendezett. Az ünnepek d. e. 10 órákor az intézet egyik nagy termében folyt le. Mindenekelőtt az iskolai növendékei elénekelték a »Szózatot« s utána Dr. Gerevich Emil igazgató meleghangú beszédet tartott a növendékek, melyben őket a vallásosság, a haza-szeretetre és a trón iránti odaadó hűségbe buzdította és intette; ennek kapcsán Czizler Ignác tanár olvasta fel ezen alkalomra szerkesztett szép beszédjét, melyben a királyné női erényeiről és kitünő anyai tulajdonságairól értekezett, a kitünő beszéd végeztével a növendékek elénekelték a »Hymnust« s ezzel az ünnepek véget ért.

Állami felsőbb leányiskolák reformja. Az állami felsőbb leányiskolák igazgatói köztük dr. Gerevich Emil besztercebányai is a mult csütörtökön egy memorandumot nyújtottak át Gróf Ceáky Albin miniszternek melyben főképen a felsőbb leányiskolákban a népoktatási tanintézetek sorából

való kivételével s a középiskolai rangra való visszahelyezését kéri. A memorandum nem akar gyanúsítottak csinálni a felsőbb leányiskolákból, hanem oly általános műveltséget nyújtó középiskoláknak kívánja azokat tekinteni, melyekben hazánk művelt osztályainak leányai nemű sajátosságának megfelelő magaa-abb nemzeti műveltséget nyerjenek. Kívánják továbbá az igazgatók hogy a felsőbb leányiskolák kivételesen a népiszkolai tanfelügyelő köztársaság alól, s vagy külön főigazgatóság vagy a tankerületi főigazgatóság hatósága alá helyeztessenek. A miniszter örömet fejezte ki, hogy az igazgatók e memorandum által neki alkalmat nyújtottak a felsőbb leányiskolák ohajtott reformjának eszközésére. Az igazgatók ezután Berzevicy államtárik —, dr. Klamarik János és Szaatmy György miniszteri táuososoknál is tisztelegtek, mindenitől a legkedvesebb fogadtatásban részesülvén.

A besztercebányai keres-és iparkamara beltalgainak választása városunk kereskedő és iparos polgárainak általános érdeklődése mellett történt meg e hó 14-én a városgha nagyertermében. Megválasztattak a kereskedők részéről: Herritz Reszó Puschmann Ignác, Flittner Károly, Mory Emil, Püschmann Gusztáv, Lavotta Ödön, Rozenauer Lfjos, Pálesch Károly, Tóth Viktor, Keme Ignác, Spitz Henrik, Hercák Mór, Heller Mór, Etass David, Neumann Ede, Stropmf Armin; póttagokul: Kohn Fülöp, Singer Jakab, Elzász Ede, Weiss Adolf, Engel Benjamin, Herczka Henrik, Löwy Fülöp, Reisz Miksa, Az iparosok részéről: Furgyk István, Petrák Gyula, Klímó András, Szimonidesz Danó, Stierder Tófor, Klímó Pál, Beniats Gusztáv, Biernann Lajos, Stefkó Ferencz. Korhely János, Emler Vilmos, Gebauer József, Platzer József, Krappe Nándor, Martinovich Károly, Furgyk János; póttagokul: Kleszény János, Csecsetka Lajos, Pszotzka János, id. Perczian Samu, Scheer Pál, Starke Mihály, Dubován János, Göllner Frigyes.

T. munkatársaink sorát szerencsések voltak a mult héten egy kiváló erővel szportorai R u d n y á n s z k y Gyula, az ifjabb költői nemzedék egyik elsőrangú tagja által. A kiváló költőtől lapunk tárcájában egy sikerült szép költeményt hozunk ezúttal s birjuk ígérét, hogy ezennel gyakrabban kedveskedhetünk t. olvasóinknak Rudnyánszky prózai és költői műveivel.

Kedélyes mulatság volt Liptó-Szt.-Miklóson e hó 18-án a »Fekete sas« nagyertermében »Hurka-estély« cim alatt Mintegy negyven vettek benne részt s természetesen, hogy a jó hangulat mellett számos felköszöntő is volt s ezek között általános helyesséssel találkoztott Istvánffy Gyula felköszöntője, melyben felhivta a férfiakat, hogy jöfvő feleségeiket és lánykaikat is hozzák el. A milyen lelkesen fogadtak a férfiak az indítványt, meg vagyunk győződve, hogy több ily kedélyes, sőt még kedélyesebb hurka-estély is lesz a téli idény alatt.

Palócmesék. Istvánffy Gyula a 1.-sz.-miklósi állami polg. iskola egyik törekvő fiatal tanára a Mátra-alján a palócok között gyűjtött meséire egy kötetbe foglalva ki fogja adni. Előre is ajánljuk olvasóinknak a palócokat ezen oldalról bemutató kötetet.

Süketeknek. Egy személy, ki egy közönséges szer által 23 éves süketéssé és fülzugasból győgyult ki, készséggel szolgál azon szer leírásával mindenkinnek, ki hozzá fordul. Cim: NICHOLSON H. J., Wien XI

Farbige Seldenstoffe von 60 Kr. bis fl. 7,65 per Meter — glatt gemustert (ca. 2500 versch. Farben und Dessins) — vers. roben- und stückweise Porto- und Zollfrei das Fabrik-Depôt G. Henneberg (K. u. K. Hoflieferant) Zürich. Muster umgehend. Briefe kosten 10 Kr. Porto.

Felölös szerkesztő: Révész Lajos.

Társzerkesztő: Fehér János.

HIRDETÉSEK.

992. sz.
tkv. 1890.

Arverési hirdetményi kivonat.

A turóc-szt.-mártoni kir. járásbírósg mint tkvli hatóság közhírré teszi, hogy a turóc-szt.-mártoni takarékpénztárnak Vanko Pál elleni végrehajtási ügyében Szucsán községben fekvő:

a) a szucsáni 138. sz. tkjben l. 1-8 sor sz. a. foglalt ingatlanokból kik. Vanko József és Pált B. 2-3 t. a. 1/4 részben megjelölt jutaléka és
b) az ottani 567. sz. tkjben f. 1-2 sor sz. alatt felvett ingatlanból ugyanazokat B. 4-5 t. a. 1/4 részben megjelölt jutaléka f. e. novemberhő 1-én fogantatott arverési hatályalannak nyilváníttatik, s azon feltételek közül a szucsáni 138. sz. tkvi ingatlanoknak a Langsfeld András által ajánlott 1093 frtnyi, az 567. sz. tkvi ingatlanoknak a Vanko János által ajánlott 17 frtnyi kiküldési árban leendő újabb elárverezése elrendeltetik, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1890. évi decemberhő 5-ik napján d. e. 10 órákor Szucsány községben, a község hazánál megtartandó nyilvános árverésen, a kiküldési áról is el fog adatni.

Arverési szándékozók tartoznak az ingatlanok kiküldési árának 10%-át készpénzben, vagy óvadék képezve értékpapírral a kiküldött kezéhez letenni, vagy pedig a bánatpénznek a bíróságnál lett előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kir. járásbírósg mint telekkönyvi hatóság.
Turóc-Szt.-Márton. 1890. évi majus hó 31-én.

Fekete,

kir. járásbíró.

661. sz.
tkv. 1890.

Arverési hirdetményi kivonat.

A turóc-szt.-mártoni kir. járásbírósg mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Weszelovszky Jozsefnek — Jeszenszky Panke Ferenc és neje szül. Záborszky Karolin elleni végrehajtási ügyében Felső-Jeszen és Zábor községben fekvő:

1., a felső-jeszeni 12. sz. tkjben A. I. 1-2. 5-13. 15-17. sz. a. foglalt ingatlanból végr. szenvedő Jeszenszky Panke szül. Záborszky Karolin B. 17. a. 1/4 ad részben megjelölt jutaléka 962 frtban
2., a felső-jeszeni 92. sz. tkjben A. + 1-16. 18-19. sz. a. foglalt ingatlanból Jeszenszky Panke Ferenc B. 25. illetve 41. t. a. 48/864 részben megjelölt jutaléka 52 frtban,
3., a felső-jeszeni 110. sz. tkjben A. + 1-2 sor sz. a. foglalt ingatlanból, ugyanaz B. 14 illetve 43. t. a. 12/1036 részben megjelölt jutaléka 62 frtban.
4., a zábori 42. sz. tkjben A. + 3. és 6. sor sz. a. foglalt ingatlanból Jeszenszky Pankl szül. Záborszky Karolin B. 13. t. a. 1/4 ad részben megjelölt jutaléka 62 frtban,
5., a zábori 65. sz. tkjben A. + 2. sorsz. alatt foglalt ingatlanból Jeszenszky Panke szül. Záborszky Karolin B. 8. alatt 2. 12-ed részben megjelölt jutaléka 34 frtban és
6) a zábori 144. sz. tkjben A. + 1. sorsz. a. foglalt Záborszky Zsuzka Jónás, Záborszky Zsuzka Huszák szül. Zaubka Teréz, Jeszenszky Panke szül. Záborszky Karolin és Záborszky Zsuzka József nevére egészen irt ingatlanra 64 frtban az árverést elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1891. évi december hó 6-ik napján d. e. 10 órákor Felső-Jeszen községben a község hazánál megtartandó nyilvános árverésen a kiküldési áról is elfog adatni.

Arverési szándékozók tartoznak az ingatlanok kiküldési árának 10%-át készpénzben, vagy óvadékképezve értékpapírral a kiküldött kezéhez letenni, vagy pedig a bánatpénznek a bíróságnál lett előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kir. járásbírósg mint tkvli hatóság.
Turóc-Szt.-Mártonban 1890. évi majus hó 15-én.

Fekete,

kir. járásbíró.

1117. szám
1890.

Arverési hirdetményi kivonat.

A turóc-szt.-mártoni kir. járásbírósg mint tkvli hatóság közhírré teszi, hogy Pákan szül. Putra Mariának öz. Holes Zsuzsi elleni végrehajtási ügyében Deánfalva községben fekvő a deánfalvi 61. sz. tkjben l. 1 sor sz. a. foglalt 75 hr. és 60 ó. i. sz. öz. Holes Zsuzsi nevével álló ingatlanra 216 frtnyi kiküldési árban az árverést elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1891. évi januar hó 13-ik napjának d. e. 10 órákor Deánfalva községben a község hazánál megtartandó nyilvános árverésen a ki-

küldési áról is el fog adatni.

Arverési szándékozók tartoznak az ingatlanok beszárlatának 10 százalékát készpénzben vagy értékpapírral a kiküldött kezéhez letenni, vagy pedig a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kir. járásbírósg mint telekkönyvi hatóság.
Turóc-Szt.-Mártonban, 1890. március 29.
kir. járásbíró
D á v i d,
kir. aljbíró

861. szám
tkv. 1890.

Arverési hirdetményi kivonat.

A turóc-szt.-mártoni kir. járásbírósg mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy a turóc-szt.-mártoni takarékpénztárnak k. Gregor Anna, András és János elleni végrehajtási ügyében Kis-Selmec községben fekvő:

1., a kis-selmeci 4. sz. tkjben A. I. 3-5. 8-12 sorsz. a. foglalt 309. 411. 442. 236. 249. 296. 311. és 561. hr. sz. ingatlanokból kik. Gregor Anna, András, Maria és János megjelölt jutaléka vagyis az egész ingatlanok 1/4 részére 300 frtban és
2., a kis-selmeci 99. sz. tkjben A. I. 1. sor sz. a. foglalt 512. hr. sz. ingatlanok Gregor György nevére irt fele részére 11 frtban ezenmellé megjelölt kiküldési árban az árverést elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1890. évi december hó 4-ik napján d. e. 10 órákor Kis-Selmec községben a község hazánál megtartandó nyilvános árverésen a kiküldési áról is el fog adatni.

Arverési szándékozók tartoznak az ingatlanok beszárlatának 10 százalékát készpénzben vagy óvadékképezve értékpapírral a kiküldött kezéhez letenni, vagy pedig a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kir. járásbírósg mint telekkönyvi hatóság.
Turóc-Szt.-Mártonban, 1890. március 23-án.

Fekete,

kir. járásbíró.

Miért kedvelik annyira a Horgony-
Kőépítő szekerényeket?
Mert nem válnak értéktelenné egy néhány nap múlva, mint a többi játékszerek, hanem a gyermekeknek évek hosszú során át mulató és oltató foglalkozási szertől szolgálnak, és a hosszú időtartamot tekintve végre a legolcsóbb játékszerek. Továbbá, mert az igazán pompás minták utánépítése a szülőnek a kellemes mulatogató észer és minthogy mind egyik szekerény szabályszerűen kiépíthető.

◀ A ki ▶
egy kevésbé értékes utánzás vétele által nem akarja maga magát megcsalni az utasítás vissza minden szekerény melynek csomagolásán ezüstkínalmat gyári jelvényünk „a vörös Horgony” hiányzik. — Képes árjegyzékek ingyen és bérmentve.

RICHTER F. AD. és tá., BÉCS,
Nibelungengasse 4.

Choroba ujca Babku

alebo ÚCINOK PALENKY.
Erkölcsmesítő olvasmány a tót nép számára.
Egy darab ára 3 kr.
Megrendelhető
a turóc-szt.-mártoni magyar nyomdában.

Arverési hirdetmény.

A beszercebányai püspöki uradalom tulajdonát képező, és Körnöcbánya szab. kir. város területén levő 6 jaratú vízimalom tartozékaival együtt f. évi december hó 5-én d. e. 10 órákor Garam Szt.-Keresztlen megtartandó s zárt ajánlatokkal egybekapcsolt nyilvános árverés útján el fog adatni.

Kiküldési ára 7940 frt 81 kr.
Csak oly árverelő ajánlata vétetik figyelembe, ki ajánlatának tétele alkalmával legalább 800 frtnyi bánatpénzt készpénzben, vagy az állampénztáraknál biztosíték elfogadható értékpapírokkal leteszi, s a szerződési és árverési feltételeket magára nézve kötelezően aláírja, illetve zárt ajánlatában azokat magára nézve kötelezőnek elismeri.

A zárt ajánlatok a nyilvános árverés megkezdéséig az uradalmi titkárnál nyújtandók be. A szerződéstől visszafelé értve azelőtt pénzünek elvételében felül a visszafelése által az uradalomnak esetleg okozott kárt is megtéríteni tartozik.

Beszercebányán 1890. évi novemberhő 19-én.

Dr. Tilles Bela,
uradalmi ügyész.

Turóc-szt.-mártoni magyar nyomda. — Rosenfeld Ignác

ROSÁ és biztos segítség gyomorhajok s azok következményei ellen.

Az egészséges fontartására, az életművek s ennek folytán a vérenek tisztítására és tiszta állapotban való fontartására és a jó emésztés elősegítésére a legjobb s leghatékosabb szer a már is mindenütt ismeretes és kedvelt

életbalszam Dr. ROSA-tól

Ezen életbalszam a legjobb s legröggyáthatóbb gyógymóddal a legmondandóbban van készítve s különösen minden emésztési bajok, gyomorgörög, étvágyhiány, savanyúság, fejfájás, vértünetek, aranyeres bajok stb. ellen teljesen hatékonyak bizonyul. Ely kitűnő hatással következtében ezen életbalszam egy bizonyult, megbízható háziészervé lett a népek. **Ára egy nagy üveggel 1 frt, kis üveggel 50 kr.** Elismert írák ok. ezrei háriken betétekis végett rendelkezésre állnak

Övös! Hamisítások elkerülésé végett, mindenkit figyelmeztetek, hogy az egyedül általam az eredeti utasítás szerint készített „Dr. ROSA-jé életbalszam” minden üvegcskéjé kék burkomba van csomagolva, melynek hosszoldalán „Dr. ROSA életbalszama a „Fekete sas”hoz címzett gyógyszerárból. FRAGNER B. Prága 205—III., német cseh, magyar és francia nyelven olvasható, széles felein pedig az ide nyomatott védjegy látható.

Dr. ROSA életbalszama valódián kapható csak a készítő

FRAGNER B. főraktárában, gyógyszerár a „Fekete sas”hoz Prágában 205—III., és BUDAPESTEN Török József irt gyógyszerésznél. Kiralyuta 12. sz. Budai Emil ur városi gyógyszerárban a Városház-téren.

Az osztrák-magyar monarchia minden nagyobb gyógyszerárban van rakítar ezen életbalszamból.

Ugyanott kapható: **prágai általános házi-kenőcs.**

több ezer halánylatkózzal elismert **biztos gyógyszer** mindenféle gyúladások, sebek és genyedségek ellen. Ezen kenőcs bizonyos eredménnyel használható a női emő gyúladásnál, a tej tespedésénél s az emő megkeményedésénél szűteskor, kelevénynél, vérdaganatnál, genyes faldudaknál, polkovárnál, körömgöyknél, az ugynevezett körömféregnél, ekimenyedséknél, felpuffadásoknál, mirigydaganatoknál, zsírdaganatoknál, kéremetlen tapoknál stb. Minden gyúladást, daganatot, ekimenyedést, felpuhadt (a legrovidebb) idő alatt eltávolít; s ahol már genyeds mutatóknál, ott a daganatot legrovidebb idő alatt fájdalom nélkül felszívja, kiéríti és kigyógyítja.

Kapható 25 és 35 krajczaros szelencékben.

Övös! Minám a prágai általános házi-kenőcsét sokszor utánzóak, mindenkit figyelmeztetek, hogy ez eredeti utasítás szerint csak údám lesz készítve s csak akkor valódi, ha a sárga érdeklődés, amely tünteti, vörös használtat utasításokba melyek 3 nyelven nyomvák és kék burkomba, melyen az ide nyomatott védjegy látható — burkuba van.

HALLÁSI BALZSAM a legbizonyosabb, számtalan próbatétel által leghatékosabbnak elismert szer a nehez hallás kigyógyítására s az egészen elvesztett hallási tehetség visszanyerésére. Egy üveg ára 1 frt.

Jelentés.

A TURÓC-SZT.-MÁRTONI
MAGYAR NYOMDA
1890. évi november 1-én
A TOPERCZER-féle HÁZBA
tétetett át.

Hirdetmény.

Ő CSÁSZARI ÉS APOSTOLI KIRÁLYI FELSÉGÉNEK
1890. április 12-én kelt legelső elhatározása folytán ezenmellé megindították a
XV. MAGYAR KIR. ÁLLAMSORSJÁTÉK,
melynek tiszta jövedelme

a „Fehér kereszt” egyesület, a budapesti szünői gyermektelep egyesület, a „Maria-Dorothy”-egyesület, a nagyhalmi jétékonya nögyelet, a székelyföldi iparművelés, az országos közsegi és körjegyzők arháza, a borsodmelyei nögyelet miskolci arháza, a vapontalan hivatalnokok özyvegyi és arvai részére alakított alap, a magyar hírlapok nyugdíjintézete és végre a zagrabi országos siketnéma intézet javára fog fordítottak.

E sorsjáték összes. 6747-ben megállapított nyerevényén az alább következő játéktér szerint
180,000 forintra rúgnak, és pedig:

1 főnyeremény . 60,000 fittal	
1 nyerevény . 10,000 „	200 ny. egy 50 fittal 10,000 frt
5 nyer. egyenk. 1000 frr. 5000 frr. ad.	
10 „ „ 500 „ 5000 „	6500 sor-ny. „ 10 „ 65,000 „
50 „ „ 100 „ 5000 „	

A hazus visszavonhatatlannal 1890. évi december hó 16-án törönik.

Egy sorsjegy ára 2 fittal o. é. van megállapítva.

Sorsjegyek kaphatók: a lottóigazgatóságnál Budapestben, (Pest, fővárnázh, fél-emelet, hova a megrendelt sorsjegyek a postautalvány mellé előre beklüdennd, valamennyi lottó-, so adóhivatálnál; a legtöbb posthivatálnál, a becsi „Mercur”-nál és minden városban és nevezetesebb helységben felállított egyéb sorsjegyáruló közegnél.

Budapest, 1890. október 1-én.

Magyar kir. lottóigazgatóság.